

Досвід магістерської підготовки з дисципліни “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах” в умовах кредитно-трансферної системи навчання*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка (м. Тернопіль)*

Постановка проблеми та аналіз останніх досліджень і публікацій. В умовах утвердження української освіти щодо європейських стандартів, важливого значення набуває підготовка магістра педагогічної освіти у галузі фізичного виховання і спорту, котрий безпосередньо буде мати змогу працювати у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації і нести фізичну культуру у студентські маси.

Болонський процес, що базується на кредитно-трансферній системі організації навчального процесу, вимагає нового підходу до формування навчальних планів і програм навчальних дисциплін, які насамперед повинні враховувати можливість мобільності студента (магістранта) в єдиному освітньому середовищі [1; 2].

Аналіз наукових джерел виявив широкий інтерес зарубіжних та вітчизняних фахівців до загальних питань проблеми кредитно-трансферної системи організації навчального процесу: А. Barblan, 1999 [9]; Naug Guy, 2000; М. К. Ван дер Венде, 2000; О. В. Долженко, 2000; В. С. Журавський, М. З. Згуровський, 2003; В. Г. Кремень, 2003; М. Ф. Степко, Я. Я. Болюбаш, В. Д. Шинкарук, В. В. Грубінко, І. І. Бабин, 2003, та ін.

Водночас вивчення доступної нам науково-методичної літератури, на превеликий жаль, не виявило наукових чи методичних розробок, що стосуються магістерської підготовки в умовах реформування педагогічної освіти за напрямом – “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах”.

Об’єктом дослідження є процес професійної підготовки магістрів за напрямом “магістр педагогічної освіти у галузі фізичного виховання”.

Предметом дослідження є структура та зміст навчального курсу “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах”.

Мета дослідження – узагальнити та описати структуру та зміст навчального курсу “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах” за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу.

Основними **методами дослідження** виступали методи вивчення літературних джерел і документальних матеріалів та теоретичний аналіз і синтез.

Виклад основного матеріалу дослідження. Із переходом на нову систему підготовки фахівців перед кафедрами, що її здійснюють, постає нове завдання зі створення нових та модифікації вже існуючих навчальних програм відповідно до вимог, що висуваються Болонською конвенцією про загальний європейський освітній простір. Чотириохрітний досвід роботи Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, який є регіональним центром із переходу педагогічної освіти на засади Болонської конвенції, може бути корисним для інших вузів у плані підготовки магістрів педагогічної освіти у галузі фізичного виховання.

Ми пропонуємо наше бачення на формування структури та змісту навчальної дисципліни “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах”.

Навчальна робота з курсу “Викладання методики фізичного виховання у вищих навчальних закладах” для магістрів за спеціальністю “магістр педагогічної освіти у галузі фізичного виховання і спорту” проводиться у формі лекцій, практичних, семінарських занять, індивідуальної, самостійної та наукової роботи.

Лекційний курс – передбачає послідовне викладення матеріалу. У лекціях подаються основні питання курсу, найбільш складні його розділи, розглядаються найновіші дані й ін.

Особливу увагу звернено на зв’язок із практичним і теоретичним курсом фізичного виховання під час бакалаврської підготовки, взявши за основу його професійно-педагогічний напрямок.

Семінарські й практичні заняття направлені на поглиблене вивчення окремих тем курсу, детальний розбір найбільш складних питань, служать для перевірки знань і вмінь магістрантів. Частина практичних занять (у вигляді демонстраційних) проводиться під час навчального процесу студентів.

Індивідуальна робота проводиться з магістрантами під керівництвом викладача. На цих заняттях деталізується інформація про розділи, які вивчаються на основному аудиторному занятті, вивчаються теми елективного компоненту, магістранти виконують індивідуальні навчально-дослідні завдання.

Самостійна робота включає виконання магістрантами фізичних вправ самостійно, роботу в інформаційній мережі, з літературою, участь у змаганнях тощо. Спеціально, для полегшення навчання магістрантів, нами розроблені інтерактивні курси, які поміщені в загально університетську мережу та доступні з будь-якого університетського комп'ютера.

Узагальнено весь курс можна відобразити у формі подання навчальних тем та індивідуально-самостійних завдань.

Першим кроком модифікації навчального процесу до європейських вимог є розробка загальної структури предмета.

У ТНПУ ім. Володимира Гнатюка розроблена єдина форма опису навчального курсу, яка є досить простою і дає всю необхідну інформацію (табл. 1).

Таблиця 1

Структура навчального курсу: “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах”

Напрямок, освітньо-кваліфікаційний рівень	Організаційно-методична характеристика навчальної дисципліни							
	академічна характеристика	структура					зміст	
Спеціальність № 8.010103 “Магістр педагогічної освіти у галузі фізичного виховання”	Рік навчання: 1	Кількість залікових кредитів та змістових модулів з них: 4 – (6+1) ЗМ Кількість годин: лекції (теоретична підготовка): 18 год, семінарські заняття: 18 год, самостійна робота: 54 год, індивідуальна робота: 18 год. Вид контролю: екзамен Система оцінювання: 100-бальна					Мета дисципліни “Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах” – послідовне формування фізичної культури особистості фахівця відповідного рівня освіти Модуль I. Аудиторна робота (лекції, семінарські) ЗМ 1. Теоретичний компонент навчального курсу ЗМ 2. Методичний компонент навчального курсу Модуль II. Індивідуальна робота (індивідуальні заняття) ЗМ 1. Теоретичний компонент навчального курсу ЗМ 2. Методичний компонент навчального курсу ЗМ 3. ІНДЗ Модуль III. Самостійна робота (самостійні заняття) ЗМ 1. Теоретичний компонент навчального курсу ЗМ 2. Методичний компонент навчального курсу	
	Семестр: 1							
	Кількість тижнів навчання: 18							
	Кількість годин на тиждень: 4	Кількість балів за:						
	Позиція за базовим навчальним планом: обов'язковий	Мо-дуль I	Модуль II			Мо-дуль III		
Кількість ECTS кредитів: 4	ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 1	ЗМ 2	ЗМ 3	ЗМ 1	ЗМ 2	
Вид підсумкового контролю: екзамен	12	20	10	8	10	15	25	
	100 балів							
Література: 1. Белов Р. А., Сермеев Б. В., Третьяков Н. А. Самостоятельные занятия студентов физической культурой: Учеб. пособ.– К.: Вища шк., 1988.– 208 с. 2. Дубогай О. Д., Завацький В. І., Короп Ю. О. Методика фізичного виховання студентів віднесених за станом здоров'я до спеціальної медичної групи: Навч. посіб.– Луцьк: Надтир'я, 1995.– 220 с. 3. Канишевський С. М. Науково-методичні та організаційні основи фізичного самовдосконалення студентства: Вид. II, стер.– К.: ІЗМН, 1999.– 270 с. 4. Ткач П. М. Фізичне виховання студентів вузу: Навч. посіб.– Кн. I.– Луцьк: Надтир'я, 1996.– 178 с.								

Послідовність проходження та зміст навчального матеріалу пропонується нами на основі чотирьохрічних досліджень із проблеми викладання курсу фізичне виховання у вищих навчальних закладах різного рівня акредитації. Запропонований матеріал базується на бакалаврській підготовці фахівців із фізичного виховання та є тим мінімумом, що необхідний для викладання предмету фізичне виховання у вищому навчальному закладі (табл. 2).

Навчальні теми та індивідуально-самостійні завдання з дисципліни “Методика викладання фізичного виховання у вищому навчальному закладі”

№ з/п	Теми	Завдання для самостійного виконання магістрантами
1	Фізична культура і спорт у вищих навчальних закладах України	У бібліотеці визначити літературні джерела, що стосуються фізичної культури студентів
2	Мета й основні завдання фізичного виховання у вищих навчальних закладах різного профілю	Визначити завдання фізичного виховання відповідно до специфіки навчання у визначеному навчальному закладі
3	Кафедра фізичного виховання – основна ланка управління фізичним вихованням у вищому навчальному закладі	Розробіть план засідань кафедри і план методичних семінарів на рік
4	Основні обов'язки викладача з фізичного виховання у вузі	Складіть індивідуальний план роботи на рік та план співпраці із факультетом, де проводяться заняття з фізичного виховання
5	Основні положення і вимоги базової навчальної програми фізичного виховання для студентів вищих навчальних закладів	Розробити робочу програму для студентів 1–3 курсів, враховуючи сітку годин і завдання, поставлені в навчальній програмі відповідно до КТСОНП
6	Зміст роботи навчальних відділень із фізичного виховання	Розробити програму самостійних занять для студентів залежно від навчального відділення
7	Фізична культура і спорт у режимі навчального дня, побуту і відпочинку студентів	Розробити орієнтовний погодинний розпорядок дня студента із включенням у нього форм фізичного виховання (у навчальний і вихідний день)
8	Діяльність спортивного клубу у вищому навчальному закладі	Складіть план роботи спортивного клубу на рік
9	Масова оздоровча фізична культура і спортивна робота у вищому навчальному закладі	Скласти календар спортивно-масових і оздоровчих заходів із фізичного виховання у вузі на рік (із розрахунку 1–2 заходів на місяць)
10	Лікарський контроль і самоконтроль у процесі фізичного виховання студентів	Розробіть систему тестового контролю і самоконтролю для студентів обраного факультету
11	Фізична рекреація та реабілітація студентів	Розробити один рекреаційний (реабілітаційний) захід для студентів вищого навчального закладу
12	Професійно-прикладна фізична культура студентів	Скласти програму професійно-прикладної фізичної підготовки для майбутніх учителів з урахуванням специфіки їх діяльності і навчання
13	Особливості викладання фізичного виховання на різних факультетах педагогічного навчального закладу	Підберіть форми і засоби для організації фізичного виховання на окремому факультеті з урахуванням специфіки навчання

Висновки. Узагальнюючи вищевикладене, ми можемо визначити:

1. Перехід національної освітньої системи до європейської вимагає переосмислення ключових положень формування змісту навчальних предметів і технології їх структурування.

2. Методика викладання фізичного виховання у вищих навчальних закладах як навчальна дисципліна у свою структуру повинна включати аудиторний модуль, модулі самостійної та індивідуальної роботи.

3. Подальші дослідження повинні бути спрямованні на уніфікацію системи оцінювання в умовах кредитно-модульної системи та технологію узгодження навчальних програм вузами-партнерами.

Література

1. Журавський В. С., Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти.– К.: ІВЦ «Вид-во “Політехніка”», 2003.– 200 с.
2. Кремень В. Г. Болонський процес: зближення, а не уніфікація // Дзеркало тижня.– 2003.– № 48 (473).– 13–19 груд.

Анотації

У статті розкрито структуру навчального курсу магістерської підготовки з фізичного виховання з погляду входження України в європейський освітній простір.

Ключові слова: *магістр, методика викладання, фізичне виховання.*

В статье рассматривается структура учебного курса магистерской подготовки по физическому воспитанию с точки зрения вхождения Украины в европейское образовательное пространство.

Ключевые слова: *магистр, методика преподавания, физическое воспитание.*

In the publication the questions of structure of course open up physical education for the students of higher educational establishments of pedagogical type in the light of European integration.

Key words: *master's degree, method of teaching, physical education.*